

RAPPORT 637

Archeologienota
Hamont-Achel, Wagerdijk

Inrichting van een kampeerterrein

Deel 2: Programma van Maatregelen

Hanne de Langhe, Petra Driesen & Thomas Himpe
Augustus 2018

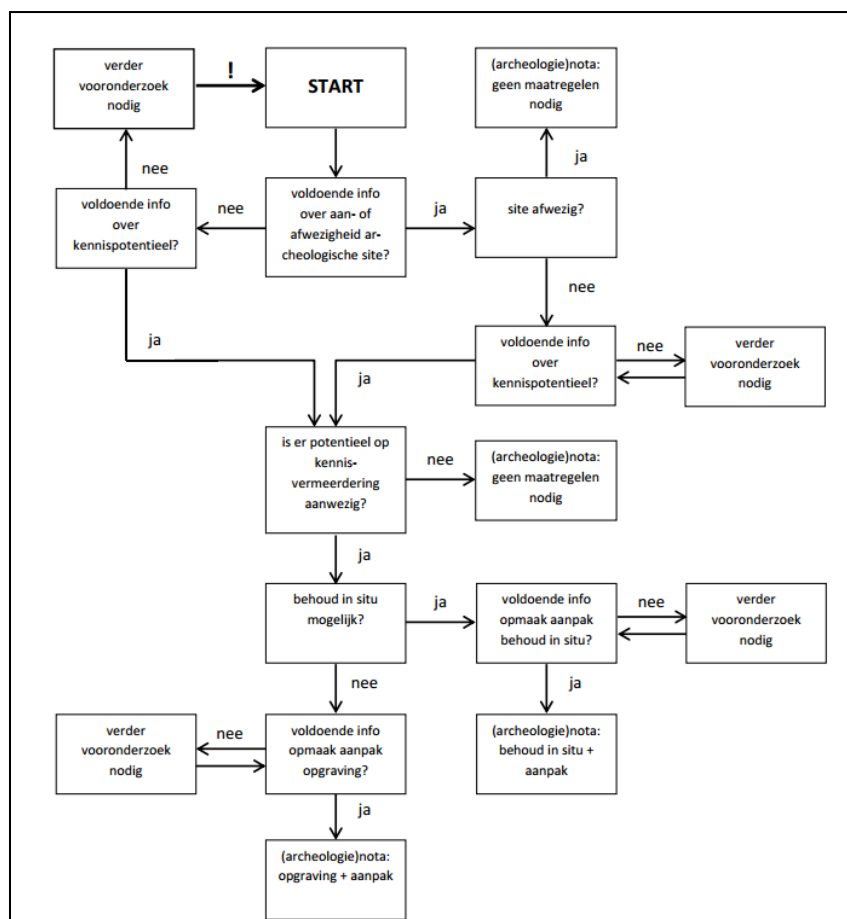

DEEL 2. PROGRAMMA VAN MAATREGELEN

1. Gemotiveerd advies

1.1 Volledigheid van het uitgevoerde vooronderzoek

Tot op heden kon enkel een vooronderzoek in de vorm van een bureauonderzoek (2018G208) uitgevoerd worden.

Hoewel het voorliggend bureauonderzoek de aan- of afwezigheid van archeologische waarden niet heeft kunnen aantonen, zijn de geplande bodemingrepen dusdanig beperkt in diepte of oppervlakte dat verder onderzoek niet aanbevolen wordt. Verder onderzoek zou immers weinig tot geen kenniswinst opleveren, hetgeen maakt dat een verder onderzoek kosten-baten niet opportuun is.

Afb. 32: Beslissingsboom bij de afweging voor de noodzaak van verder vooronderzoek en/of een opgraving (Bron: OE, CGP 2.0, p. 31).

1.2 Duiding en waardering van de archeologie in het projectgebied

Hoewel het onderzoeksgebied in een iets hoger gelegen zone vlakbij water ligt, kan opgemerkt worden dat het terrein desondanks nog erg nat is. Dit geven niet enkel de aanwezige bodemtypes (Zdg en Zeg) weer, maar ook de greppels op het terrein en het feit dat men ophogingen voorziet voor de inrichting van een kampeerterein. Deze ingrepen wijzen op een eerder nat gebied dat continu ontwaterd dient te worden. Bovendien liggen vlak ten zuiden en ten zuidoosten, richting het Kempens Plateau, hogere en drogere gronden. In de nabije omgeving rond het onderzoeksterrein zijn geen CAI-locaties gekend die op in situ bewaarde prehistorische artefactensites wijzen. Sporen hiervan vindt men wel terug ter hoogte van de Waag, op zo'n 600 m ten zuidoosten van het terrein en dus effectief in hoger en droger gelegen gebied. Daarenboven kan opgemerkt worden dat controleboringen uitweisen dat enkel in het uiterste zuiden van het projectgebied het podzolprofiel (deels) bewaard is, hetgeen maakt dat de bewaringskans groot van steentijdartefactensites klein is.

Bijgevolg kan het potentieel voor het aantreffen van prehistorische artefactensites als laag ingeschat worden.

In de CAI zijn wel enkele aanwijzingen te vinden voor de aanwezigheid van (proto-)historische sites in de omgeving van het terrein, vnl. uit de metaaltijden, maar ook uit nieuwe tijd en op iets verdere afstand uit de middeleeuwen.

Een aantal van deze CAI-locaties wordt gekenmerkt door gelijkaardige bodems, m.n. een locatie waar celtic fields waargenomen zouden zijn en een zone waarbinnen grafheuvels uit de metaaltijden zouden zijn aangetroffen. De ligging van deze laatste locatie is echter twijfelachtig. De in de omgeving aanwezige celtic fields liggen op enige afstand (minimaal ca. 450 m) van het terrein. Uit de Romeinse periode zijn geen vondsten in de omgeving gekend. CAI-locaties uit latere periodes kunnen vnl. gerelateerd worden aan het kasteel van Grevenbroek en het kasteel van Beverbeek (op verdere afstand). Het huidige onderzoeksterrein ligt op basis van de cartografische bronnen buiten de domeinen van deze kastelen. Voorts tonen cartografische bronnen aan dat het onderzoeksgebied steeds onbebouwd is geweest en dienst deed als heide-, akker- en/of grasland.

Op basis van bovenstaande argumenten kan de kans op het aantreffen van (proto-)historische sites als laag ingeschat worden.

1.3 Impact van de geplande bodemingrepen

Op basis van de omschrijving van de geplande bodemingrepen in deel 1: Verslag van de resultaten, 1. Beschrijvend gedeelte, 1.4 Beschrijving van de geplande bodemingrepen kan de impact van deze bodemingrepen op het mogelijk aanwezige archeologisch erfgoed bepaald worden.

De initiatiefnemer plant op een circa 1,9 ha groot terrein, kadastraal gekend als Hamont-Achel, afdeling 2, sectie A, perceel 1335H4, gelegen aan de Wagerdijk te Hamont-Achel (prov. Limburg), de inrichting van een kampeerterrein. De werken omvatten de ophoging van een tentzone, de inplanting van loofhout, de verplaatsing van twee kampvuurputten en het inzaaien van gras (*BIJLAGE 5*).

Compensatiebebossing kan nog over 3955 m² gebeuren. Voor elk boompje zal daartoe een spade in de grond gestoken worden en zo een gleuf van minder dan 30 cm diep gemaakt worden waarin het boompje gezet wordt.³⁵ Voor de aanplant van de bomen vinden zeker geen bodemingrepen plaats dieper dan de diepte die door een ploeg omgewoeld wordt.³⁶

Voorafgaand aan verdere bodemingrepen zal de toplaag van het terrein ter hoogte van de geplande ophogingen afgeschraapt worden (20 cm - 25 cm). Hierna worden deze zones opgehoogd. Na de ophoging wordt de afgeschraapte toplaag terug op het opgehoogde terrein aangebracht.³⁷

Verder kunnen 2 kampvuurputten aangelegd worden. De bodemingrepen ten gevolge van de aanleg van de kampvuurputten zullen reiken tot op een maximale diepte van 50 cm over een vermoedelijke oppervlakte van maximaal ca. 2 m². De bestaande kampvuurputten worden naar alle waarschijnlijkheid gedempt. Hiervoor worden geen bijkomende bodemingrepen voorzien.

Tot slot wordt een oppervlakte van 1123 m² en een oppervlakte van 6371 m² met gras ingezaaid. Hiervoor worden geen bijkomende bodemingrepen voorzien.

Bodemingrepen zullen dus plaatsvinden in de te bebossen zones, ter hoogte van de kampvuurputten en ter hoogte van de zones waar de toplaag van het terrein afgeschraapt wordt. In het noordelijk terreindeel vinden de bodemingrepen, die eerder beperkt zijn qua diepte en/of oppervlakte, plaats in de aanwezige ophoging, waardoor er geen impact is. Gezien in het zuidelijk terreindeel de teelaarde plaatselijk (in het oosten) slechts 20 cm dik is, kan hier het archeologisch bodemarchief wel reeds verstoord worden tijdens het afgraven van de teelaarde (3115 m²). De aanleg van de kampvuurputten kan het potentieel aanwezige bodemarchief verstoren over een totale oppervlakte van maximaal ca. 2 m² per put. De bebossing veroorzaakt vanwege de plaatselijke aard van de bodemingrepen slechts zeer beperkte verstoringen in de vorm van gleufjes van maximum 30 cm diepte.

³⁵ Schriftelijke communicatie met de initiatiefnemer op 13/09/2018.

³⁶ Schriftelijke communicatie met de initiatiefnemer op 04/09/2018.

³⁷ Communicatie met de initiatiefnemer dd. 03/07/2018

1.4 Bepaling van maatregelen

Hoewel het voorliggend bureauonderzoek de aan- of afwezigheid van archeologische waarden niet heeft kunnen aantonen, is het archeologisch potentieel laag en zijn de geplande bodemingrepen dusdanig beperkt in diepte of oppervlakte dat verder onderzoek niet aanbevolen wordt.

Het noordelijk terreindeel is immers opgehoogd en de geplande bodemingrepen zullen slechts de ophogingen aansnijden.

Het zuidelijk terreindeel is gedurende lange tijd verploegd, waardoor de B-horizont bijna nergens bewaard is. Desondanks kunnen de geplande bodemingrepen het archeologisch vlak hier aansnijden en dieper bewaarde bodemsporen verstoren over een aaneengesloten U-vormige oppervlakte van ca. 3115 m² en een oppervlakte van maximaal ca 2 m² ter hoogte van de kampvuurputten. Wel vinden de bodemingrepen plaats in versnipperde, relatief kleine of smalle zones.

Verder onderzoek in deze zuidelijke zone zou hoogstwaarschijnlijk meer verstoringen veroorzaken dan de geplande bodemingrepen en zou bovendien slechts een zeer beperkt en versnipperd beeld opleveren van het potentieel aanwezige archeologische bodemarchief. De resultaten van zulk onderzoek zouden zeer moeilijk te interpreteren zijn, temeer daar verwacht wordt dat vnl. enkel diepere bodemsporen bewaard zijn.

Omwille van deze reden en vermits het terrein vrij nat is en een laag archeologisch potentieel heeft, wordt het potentieel op kenniswinst als laag ingeschat.

Dit maakt dat een verder onderzoek kosten-baten niet opportuun is en dus ook niet geadviseerd wordt. Er werd dan ook geen Programma van Maatregelen opgemaakt.

De aannemer/uitvoerder van de werken is wel gehouden aan de meldingsplicht van archeologische vondsten. Deze melding van archeologische toevalsvondsten is wettelijk verplicht. De context zit vervat in artikel 5.1.4 van het Onroerenderfgoeddecreet van 12 juli 2013. De vinder is verplicht om de vondst binnen de drie dagen te melden aan het agentschap Onroerend Erfgoed en beschermt de vondst en haar vindplaats tot tien dagen na het vinden.

BIBLIOGRAFIE

BAEYENS, L. (1976) Verklarende tekst bij de bodemkaart. Kaartblad Hamont 33W en Beverbeek 20W

BEERTEN, K. (2005) Toelichting bij de quartairgeologische kaart van België. Kaartblad 10-18 Beverbeek-Maaseik. Brussel.

CGP: Code van goede praktijk voor de uitvoering van en rapportering over archeologisch vooronderzoek en archeologische opgravingen en het gebruik van metaaldetectoren, versie 2.0.

DE CLERCQ W., BASTIAENS W., DEFORCE K., DESENDER K., ERVYNCK A., GELORINI V., HANECA K., LANGOHR R. EN VAN PETEGEM A. (2001) Waarderend en preventief archeologisch onderzoek op de Axxes-locatie te Merelbeke (prov. Oost-Vlaanderen): een grafheuvel uit de Bronstijd en een nederzetting uit de Romeinse periode, *Archeologie in Vlaanderen* VIII, 123 – 164.

DEEBEN J. & RENSINK E. (2005), Het Laat-Paleolithicum in Zuid-Nederland, In: Deeben et al. (eds.), De Steentijd van Nederland, *Archeologie* 11/12, 171-199.

DE GEYTER, G. (2001) Toelichting bij de tertiairgeologische kaart van België. Kaartblad 10-18 Beverbeek-Maaseik. Brussel.

HANECA, K., DEBRUYNE S., VANHOUTTE S. EN ERVYNCK A. (2016) Archeologisch vooronderzoek met proefsleuven. Op zoek naar een optimale strategie. (Onderzoeksrapport 48, OE), Brussel.

LOUWE KOOIJMANS L.P., VAN DEN BROEKE P.W., FOKKENS H. & VAN GIJN A. (2005), *Nederland in de prehistorie*, Amsterdam.

VAN RANST E. EN SYS C. (2000) *Eenduidige legende voor de digitale bodemkaart van Vlaanderen*, Gent.

VERHOEVEN M., ELLENKAMP G.R. & KEIJERS D.M.G. (2010) Een archeologische verwachtings –en beleidsadvieskaart voor de gemeente Echt-Susteren. Deelrapport II: Landschap en archeologie, *RAAP-rapport* 1951, 87 en 101.

Websites:

dov.vlaanderen.be

klip.agiv.be

<http://cai.onroerenderfgoed.be>

<http://codex.vlaanderen.be/Zoeken/Document.aspx?DID=1024695¶m=inhoud&ref=search>

<http://codex.vlaanderen.be/Zoeken/Document.aspx?DID=1023317¶m=inhoud&ref=search>

<https://geo.onroerenderfgoed.be/>

<https://id.erfgoed.net/erfgoedobjecten>

<https://inventaris.onroerenderfgoed.be/erfgoedobjecten>

<https://inventaris.onroerenderfgoed.be/thesaurus>

https://www.onroerenderfgoed.be/assets/files/content/images/Code_van_Goede_Praktijk.pdf

https://www.onroerenderfgoed.be/assets/files/projects/downloads/Begrippenlijst_feb2013.pdf

https://www.onroerenderfgoed.be/assets/files/news/downloads/stroomschema_stedenbouwkundig-verkaveling_v7.pdf

www.cartesius.be

www.geopunt.be

www.ngi.be

www.onroerenderfgoed.be/assets/files/content/downloads/140915_LV_RWO_Brochure_regelgeving.pdf

